

Projekt för examensarbete, självständigt arbete HT 2019

Projekttema: Retorik

Fördjupningskurs: Retorik, 7,5 hp (se separat kursinformation)

Lärare: Gunilla Almström Persson och Peter Lind

E-post: gunilla.persson@su.se; peter.lind@su.se

Retorik som ämne ägnar sig i en bred bemärkelse åt att studera, tolka och bedöma språklig påverkan. I sin mest grundläggande form kan frågan låta sig formuleras: Vilka strategier använder sig en talare av för att i en given situation påverka sina lyssnare i en viss riktning? Syftet med retorisk analys är att granska ett material för att kunna erbjuda svar på frågan varför en viss strategi har valts i ett bestämt sammanhang. För att nå fram till sitt svar kan en uttolkare studera förhållandet mellan form och innehåll i materialet men också genom att beakta kontextuella faktorer av historiskt, ideologiskt och kulturellt slag.

Kursen ska stötta ett uppsatsarbete med inriktning mot retorisk analys. I din uppsats kan du undersöka språkliga strategier i material vars syfte är att påverka mottagarna. Handlar det om texter kan dessa vara fackspråkliga eller skönlitterära. Olika medier, som massmedial rapportering och sociala medier men även historiskt material, kan med fördel undersökas. Särskilt fokus läggs vid argumentation i material som bygger på föreställningar som tas för givna i ett sammanhang eller, om man så vill, mer eller mindre uttalade bilder av samhällliga företeelser i stort.

Nedan föreslår vi några exempel på analytiska frågor, metod och material som kan fungera som utgångspunkt för uppsatser:

1. Med vilka språkliga medel skapas föreställningar och vad tas för givet i politisk argumentation medietexter (såväl traditionella medier som sociala medier kan undersökas)? Med vilka argument legitimeras bilder av samhället i en specifik fråga i text och/eller tal?
2. Hur kan användningen av en viss trop, en stilfigur, göra att en tankebild träder fram i text och/eller tal? Hur kan en trop, som exempelvis ironi, undergräva andras argument i en text och/eller tal?
3. Hur kan ett retoriskt förhållningssätt frilägga tankemönster och värderingar i skönlitteratur och annan fiktion? På vilket sätt hjälper retoriken oss som läsare och mottagare att förstå hur vi tar intryck av och reagerar på fiktivt berättande? Vilka

effekter skulle ett retoriskt förhållningssätt kunna ge skolans undervisning i och användande av skönlitteratur och annan fiktion?

4. Vad kan retorikens uppfattning om kontextualisering bidra med för att underlätta vår förståelse av argument, attityder och ställningstaganden i historiska material? Vad kan en retorisk uppfattning om kontextualisering lägga till diskussioner om historiemedvetande, källkritik och ämnesförståelse i skolans undervisning?
5. Hur kan den retorikens modeller för inläring, såsom progymnasmata, topiklära etc. omsättas i skolans kunskapsbyggande och i elevers skriv- och talutveckling?